

Сисоєва, Л.Ю. Трансформація регуляторних підходів у країнах світу та в Україні [Текст] / Л.Ю. Сисоєва // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України : збірник тез доповідей XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (24-25 жовтня 2013 р.) : у 2 томах / Українська академія банківської справи Національного банку України. – Суми: УАБС НБУ, 2013. – Т. 2 – С. 81-83.

*Л. Ю. Сисоєва, канд. екон. наук,
ДВНЗ "Українська академія банкієвської справи НБУ"*

ТРАНСФОРМАЦІЯ РЕГУЛЯТОРНИХ ПІДХОДІВ У КРАЇНАХ СВІТУ ТА В УКРАЇНІ

Недостатній контроль за рівнем капіталу, несвоєчасність ідентифікації кредитного та ринкового ризиків, а також ризиків ліквідності та сек'юритизації призвели до посилення глобальних системних ризиків. Крім того, помилки в корпоративному управлінні банків і відсутність

макропруденційного моніторингу також сприяли концентрації негативних явищ у фінансово-кредитній системі та виявили неспроможність національних регуляторних органів протистояти зовнішнім шокам.

За останні п'ять років посткризового відновлення національних фінансово-кредитних систем характерним стало проведення реформування інвестиційних і страхових систем, але особливу увагу було зосереджено на регуляторних реформах у банківських системах різних країн світу. Так, в червні 2010 року Конгрес США прийняв глобальний Закон Додда-Френка про посилення нагляду за діяльністю інвестиційних фондів, зниження ризиків фінансово-кредитної системи та більш жорстке регулювання основних учасників фінансового ринку. Транспонування регуляторних норм відбулося і на європейському рівні: ухвалено Регламент про інфраструктуру Європейського ринку (EMIR), затверджено другу редакцію Директиви про ринки фінансових інструментів (MIFID), нову редакцію Директиви про вимоги до капіталу (Базель III). Слід зауважити, що саме європейські наглядові органи започаткувати комплексний підхід до регулювання банківської системи з урахуванням системних ризиків і взаємодії між національними регуляторами для обміну інформацією щодо розвитку національних секторів фінансового ринку.

Банківська система України також зазнала реформування регуляторної методології. Зміни в законодавстві змінили процедуру тимчасової адміністрації в неплатоспроможних банках, спростили механізм передачі так званих токсичних активів; позитивні законодавчі зрушення привели до підвищення прозорості банків і нагляду на консолідованій основі, а також до захисту прав кредиторів. Але в контексті інфраструктурного переформатування органів нагляду Україна виявилась аутсайдером.

Серед головних проблемних питань регулятора в Україні залишаються відсутність системи оцінки зовнішніх ризиків, недостатній моніторинг макроекономічної ситуації в країнах світу, недосконала діагностика потенційних ризиків, невпорядкованість рекомендацій для банків щодо реагування на зміни в зовнішньому операційному середовищі, неузгодженість з іншими органами державного регулювання щодо діяльності страхових компаній, інвестиційних фондів тощо.

За оцінками фахівців рейтингового агентства Standard & Poor's банківська система України у 2013 році продовжує мати підвищені системні ризики, у першу чергу, у зв'язку зі значним впливом негативних зовнішніх чинників і залежністю фінансово-економічної системи країни від світових криз. За даними звіту, опублікованого агентством у липні 2013 року, економічний ризик банківської системи України

було визначено (поряд із Білорусією та Грецією) як найвищий серед банківських систем країн Східної та Західної Європи. Фахівцями також досить низько оцінені як інституціональна система нагляду та регулювання, так і існуючий інструментарій реагування на зовнішні виклики.

На нашу думку, для стабільності банківської системи України необхідними є трансформація функціональної та інституціональної системи нагляду з огляду на особливості діяльності банків у сучасних умовах, охоплення різноманітних аспектів банківських ризиків, включаючи можливі як внутрішні, так і зовнішні чинники погіршення фінансового стану. Вважаємо, що актуальним є загальне вдосконалення правового середовища діяльності банків України з позиції відповідності вимогам Базельського комітету з банківського нагляду.